

AEONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminecă
se vin an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Disidența kossuthistă.

În sinul partidului kossuthist, a majorității actuale, se pare că s'a pornit procesul de disoluție. Renegarea prea brutală a tuturor principiilor cari alcătuiau însuș bazele de existență a vestitului partid, fatalmente nu putea să evite acest sfârșit. Niciodată poate istoria imbecilităților politice de felul acesta, n'a oferit un exemplu mai frivol de ticăloșie politică ca acesta al kossuthiștilor. În nu mai mult decât doi ani de zile, el și-a acățat în cuiu toate principiile, toate dogmele cari alcătuiau crezul kossuthist.

Pe noi trebuie să ne intereseze procesul acesta de disoluție din mai multe puncte de vedere. Mai întâiu, pentru că se petrece în sinul partidului care alcătuiește azi majoritatea parlamentară, în sinul partidului care guvernează, al doilea pentru că noua disidență adaugă trupe noi la opoziție contra guvernului și al treilea pentru că s'a creiat în fine și opoziție unguerească în parlament, căci până aci stăteau numai naționalitățile în fața majorității omogene a unguurilor.

Mărturisim sincer că mai puține motive avem de a ne părea bine de ceea ce se petrece între kossuthiști, pentru cuvântul din urmă. Preferam să-i vedem pe toți unguurii într'o tabără împotriva noastră a naționalităților, ori a noastră împotriva lor, căci această oferea o oglindă exactă a stărilor din din țară, și asta cumpănia de sigur mai mult și în țară, dar mai ales în străinătate pentru cunoașterea adevăratelor raporturi din Ungaria, — decât problematicul ajutor ce opoziția naționalităților va câștiga din partea disidenței.

Mai ales, că ajutorul acesta într'adevăr e mai mult decât problematic. Este adevărat că rostogolite de pe un munte, petricelele îndreptate spre aceeaș cale trebuie să se întâlnească, nici intuiția aceasta simplă de tot nu ni-ar putea însă imagina posibilitatea unei întâlniri a disidenților între ei măcar, de pildă alui Vázsonyi Vilmos cu Szapannos, ori a lui Lengyel Zoltán cu Polónyi ne mai vorbind de a acestora a tuturor a partidul naționalităților, o înțelegere de pildă a unui Nagy György și Polónyi cu Vaida, Maniu și a celorlalți fruntași ai partidului național român.

Din acest punct de vedere prin urmare puțin folos real va avea țara și mai ales noi din spărtura ce se face în sinul partidului kossuthist.

Este însă unul totuși și acesta e: falimentul moral, discreditul în care a ajuns și va trebui tot mai mult să ajungă ideea kossuthistă și reprezentanții tipici ai acestei idei, reprezentanții celui mai descreerat șovinism cari au inaugurat era infamă sub care gem mai mult ca oricând naționalitățile. Ceeace nu li-ar fi putut succede deputaților naționaliști: să-i demodeze, să-i discrediteze pe guvernanții noștri, sperăm că-i

va succede lui Nagy György și celorlalți înalți patrioți cari vor să desfășoare steagul adevăratului Kossuth Lajos. Căci Kossuth Lajos va avea acum două steaguri, unul veritabil, reprezentat prin Lengyel Zoltán și altul de contrabandă, reprezentat prin Kossuth fiul.

Să sperăm deci că cel puțin în privința aceasta nu va rămânea fără nici un folos ruptura ce se petrece în sinul kossuthiștilor.

Afacerea de imunitate a deputaților croați. Comisiunea de imunitate a citat ieri pe cei patru deputați croați acuzați de renitență. Deputatul Dušan Popovici a refuzat să primească prima invitație, deoarece termenul citației era pus pe timpul ședinței camerei. Un moment comisia rămase încurcată, dar ministrul internelor Andrassy veni să dea dreptate lui Popovici și comisia fu silită să citeze pe croați a doua oară cu un nou termen, după ședință.

Prezidiatul de Papp Béla, raportorul Hédeváry făcu referatul. Cei patru deputați croați Vinkovici, Popovici, Baujanin și Budisavlievici făcură declarația că ei n'au amenințat pe președintele și că sunt nevinovați.

Comisiunea însă hotărî, cu toată propunerea contrară a singurului ei membru croat Mazuranici, ca cei patru deputați croați să ceară iertare camerei pentru conduita lor recalcitrantă. Comisiunea a hotărît să facă în acelaș senz camerei o propunere. În ședința de azi camera va hotărî în chestia aceasta.

Rakodczay despre criza croată. Banul Croației Rakodczay a declarat următoarele despre criza croată către un ziarist:

— Sunt mulțumit cu rezultatul obținut la vizita mea din Budapesta și te asigur că nimic nu mă împiedecă aplanarea crizei. Nici un ban nu a adus atâtea concesii pe sama Croației ca mine. Camera croată încă nu a fost convocată.

Cum vedeți, banul-i foarte optimist.

Ce ne desparte?

De dr. V. Meruțiu.

Nu Carpații sunt aceia... și nu mai e nici Milcovul, nici Prutul, nici Dunărea, nici Balcanul... acei, ce ne despart. Aceste hotare sunt numai cingători, cu cari niște neamuri fără inimă strâng, brăzdând în carne, trupul neamului românesc. Dar sufletul, acestui neam circulă prin toate vinele, ducând și aducând dorul de frați.

Și totuș atât suntem de despărțiți, atâtea ură și dușmănie s'a incubat între fiii acestui neam, încât ai crede, că suntem născuți spre războaie și... descompunere. Vor fi având și alte neamuri astfel de păcate, dar asta nu ne poate mângâia.

Din firea noastră suntem mândri de ceva, ori că suntem bănățeni, ori ardeleni, ori unguureni, ori din bravii grăniceri, ori că am învățat la Brașov, ori că la Blaj, ori că la Pesta, peste tot ne simțim mai pe sus de semenii noștri și luăm drept o nesocotință din partea cuiva, dacă nu ne onorează cu o conziderație distinctă. Se observă aceasta bine în generația tineră — o știu din experiență — ba chiar atunci, când se oferă ocazie tinerilor dela Brașov să îmbrățișeze pe cei din Maramurăș, celor dela Blaj să lege prietenie cu cei dela Năsăud, dela Brad, dela Beiuș, dela Lugoj și ori de unde. Din contră încă pe băncile școalelor înalte, în societățile studențești,

se grupează în jurul unor tradițiuni locale, cari încep cu lupta »pe principii« și adeseori se termină cu ură și dușmănie.

Dar poate, că nu atât tinerii, cari — nefiind trecuți de epoca de formare — mai pot găsi o scuză, ci chiar generația vială și chiar oameni cărunți ne dau pildă de învrăjbire și de ură între frați.

La Cluj, la Brașov, la Sibiu, la Năsăud, la Beiuș, aproape în toate orașele în cari se mai vorbește românește — și astăzi până și în America — românii sunt la cuțite.

Acesta-i un spectacol trist, chiar în vremuri, când trebuie să vedem rândurile strănse, când trebuie să vedem concentrându-se toată energia națională.

Dar mai cu seamă o lature a acestei chestiuni aș vrea și aș cere ori cui voie ca român — să ating acum. Anume, diferendele confesionale fără rost, ce n'ar trebui să mai existe și cari totuș atât de acute se mai ivesc între uniți și neuniți.

N'aș cuteza să vorbesc de cei de acasă, știind că dogmele dela Sibiu nu se potrivesc cu cele dela Blaj. Știu însă un lucru — știu din satul meu — că poporul român ține la o lege creștinească, la care îi zice *lege românească*. Dacă întâmplarea, justificată illo tempore, a făcut să avem în Ardeal două scaune mitropolitane, cari să nu se gândească nici odată la o fuziune, lăsând o rană în organismul românilor, astăzi, după ce s'a cicatrizat, e o crimă a o mai desface, fără a o putea vindeca. Poporul român nu știe de uniți și neuniți, dacă nu vine popa să-i vorbească de »schismatici« ori de »dreptcredincioși«.

Asta — nu s'ar putea trage la îndoială — e o lature păgubitoare a educațiunei preoțești.

Românii pot să fie români și creștini buni — cu ori fără »filiocue«. N'ar trebui deci să li se amestească capul cu dogme, pe cari nu le pot înțelege — decât rău. Să-și facă datoria și preofitul unit și cel neunit, dar totdeauna ca români.

Î Dar că lucrurile nu merg astfel avem dovezi în toate zilele.

Cea mai nouă și mai dureroasă dovadă ne o oferă românii din America.

Abia au pus, amărății de ei, piciorul pe noul continent, și au început să se înjure; dar numai de când li-s'a pus în vedere și acolo ortodoxilor să se ferească de uniți.

S'a făcut o biserică românească la care mergeau cu toții. Numai decât însă s'a făcut început a doua, căci se găsea, că o parte din români era să-și otrăvească »duh«-ul ortodox cu »spirit«-ul uniților. Toate bine și în drept făcute, căci împrejurările noastre justifică chiar și în America, de a avea două biserici goale, în loc de una plină.

Nu era acoperită bine biserică a doua când popa neunit vorbea de primejdia însoțirii cu uniții, pe cari îi înjura ca din ușa cortului. E fapt aceasta, ce nu se poate nega și care se poate dovedi și controla. S'a iscat o luptă, pe un teren foarte inferior — de altcum între puteri intelectuale neegale — din care cel mai cumințe s'a retras. Oâlceava totuș n'a încetat, căci popa ortodox nu poate suferi pe uniți, nici după conducerea ziarului »Românul« a luat-o dl Vasile E. Moldovan, gazetar, chiar neunit (pe cât știu), care e și vrea să fie român și care vrea să aducă aminte și celorlalți frați de acolo, că s'au născut români înainte de toate și apoi ortodoxi ori uniți.

O notă decurând a »Tribunei« mi-a sugerat aceste rânduri, cari izvoresc din cea mai curată iubire de neam. Urmărim deaproape și noi aici sbuciumările acelor colegi desmoșteniți, cari n'au luat lumea în cap de flori de măr. Și cași tutu-

ror românilor de bine, ni-se umple inima de durere de spectacolul, ce ni-l oferă în fața străinilor, gâlceava fraților noștri din acele nemăsurate depărțări, din cealaltă jumătate de lume.

Drept aceea nu e destul îndemnul frătesc, căci cearta s'a înăsprițit. E necesară o intervenție faptică a organelor bisericești, cărora le stă în putere aceasta. Căci aceste autorități au o răspundere în fața lui Dumnezeu și a neamului, de cele ce isprăvesc subalternii și totodată reprezentanții lor pe acel pământ străin. Numai o cercetare imparțială va dovedi, ca nu toți acei reprezentanți sunt trecuți printr'o selecțiune oarecare, și că sunt între ei și de aceia, cari — poate din o lipsă de atențiune, ce s'a dat locului — au fost trimiși în voia Domnului ca »buni penitru America«.

Intrucât însă o astfel de cercetare nu s'ar face spre remederea răului, va trebui să se pronunțe neamul, prin presă, prin români iubitori de neam, nu însă de pe două amvonuri, unit ori neunit, ci de pe amvonul, din care se predică numai sfânta iubire de neam — fie de cătră uniți ori neuniți.

Căci prea suntem despărțiți pe toate terenele și în toate locurile. Se pare că fiecareuia îi crește din cap un părete despărțitor.

Ar fi însă trist să ne convingem, că adevărat este icăoana fidei și reală a vitalității noastre etnice. Și ce ne desparte oare?

Firea noastră!

(București).

Prigonirea slovacilor.

Perversul episcop Párvay dela Sepuş ține să se arate unealtă docilă a politicei regimului brutal actual. Pentru a teroriza pe slovaci și a înăbuși orice mișcare naționalistă printre ei, suspendează și permută pe toți preoții cari rezistă maghiarizării, cari nu vor să facă politica mizerabilă a coaliției.

Astfel, acum de curând pe Mors Ladislau, preot în Lucski, l-a permutat într'o comună săracă și înfundată în munții Sepuşului, din cauză că s'ar fi amestecat în »agitațiuni«, adecă s'a arătat fiu iubitor al oropsitului popor slovac.

În locul lui a trimis pe un renegat cu numele Szimicsár. Dar nici slovacii nu s'au lăsat, ci s'au întors cu toată ura contra noului preot: nu vor să-l recunoască, nu

se duc la biserică, nu l cheamă, peste tot, la nici o funcție preoțească, nici chiar la mort.

Din pricina asta, se înțelege, s'au născut o mulțime de turburări în sat. Cea mai recentă este că la o înmormântare, *fără preot*, slovacii au intrat fără voia preotului în turnul bisericii să tragă clopotele, căci la asta țin cu toții.

Preotul i-a denunțat și astfel ajungând alaltăieri la judecată au fost osândiți după cum urmează:

Koszturák József 4 luni temniță;

Pazosotka Titusz, Vajda Károly, Zahár József, Menyár József la câte 3 luni temniță;

Szimon József și Kovácsik Arisztid la câte 1 lună temniță.

A mai permutat Párvy pe Tovanek Floris, preot în Ruskny și pe Milan János din Szlécs; contra lui Tomik József din Revuța a pornit cercetare disciplinară pentru »amestec în politică«.

Se vede că renegatul Párvy, unealta politicei șoviniste, ține să sporească capetele de acuză la cari lucrează poetul norvegian Björnson.

Emigrările.

De când a venit la putere Kossuth, par'că a dat strechia în țară: fug, emigrează oamenii în America în număr mare cum nu s'a mai pomenit.

Câteva cifre ne vor dumeri

Astfel numai în luna Septembrie din acest an, de pe teritoriul Ungariei (fără Croația și Slavonia) au emigrat 8901 cetățeni.

În aceeași lună au emigrat în

1905 . . .	5157 cetățeni
1906 . . .	8200

Peste tot, în cele dintâi 9 luni ale anului 1907 au emigrat nu mai puțin decât 103.317 cetățeni unguri.

În același interval emigraseră anul trecut 79.918 cetățeni, de unde rezultă că mizeria crește, că în măsură ce Kossuth se încălzește mai bine în scaunul ministerial, sporește și emigrația... Și se duc cu nădejde îndeosebi ungurii, așa că azi mâne cine va voi să facă studii asupra seminiției lui Arpad, va trebui să se ducă în America! În Ungaria nu mai rămân decât renegații, *oaspeții* »hospesii« din Galiția și bugetivorii.

Cum se „înfrânge“ rezistența croaților.

Sedințele camerei au devenit acum un loc de continue furtuni. Nu este zi dată de Dumnezeu fără scene sgomotoase și pline de tumulturi. Volniciile președinților camerei nu mai cunosc margini iar pe urma lor se iscă totdeauna izbucnirile de indignare din partea croaților. Este însă altă chestiune dacă prin tactica aceasta de volnicii guvernul și majoritatea ungurească își atinge scopul: înfrângerea croaților. Căci toate scenele acestea în Croația trezesc un răsănit adânc de indignare și de revoltă, și »potolirea« spiritelor se face tocmai în sens invers. Nu este azi un popor mai urgisit ca poporul unguresc în Croația.

Prezidează Návay, care mai de mult eră mai timid în aplicarea regulamentului, dar a făcut repede și școală excelentă la colegul său Rakovszky.

Primul orator Bogozlav Mazuranici izbutește să ocolească cu îngrijire tot ce ar putea atrage fulgerile președintelui, dar al doilea Bude Budisavlevici este admonstat de două ori repede una după alta ca să rămâie în chestiune, iar după 5 (cinci) minute i-se retrage cuvântul. Atunci urmează un vifor de protestări din partea croaților.

— Trăiască Perczel! strigă ei. Unii scot batistele și le flutură ironic făcând aluziune la celebra clotură alui Perczel.

Unii strigă plini de indignare cuvinte neînțelese, alții ridică pumnii amenințând către președintele. Deputații unguri s'au ridicat în picioare și vin către deputații croați. O încăierare iminentă.

FOIȚA ORIGINALĂ A TRIBUNEI.

DUȘMANUL FEMEILOR.

Comedie într'un act de Roderich Benedix.

Traducere de I. Enescu.

(Urmare).

SCENA II.

Gustav imediat Libertinul.

Gustav: (se uită după ea). Ce drăguță, ce bună și ce conciliantă e! Afurisita mea de gelozie! Sunt tânăr încă și cuminenția nu vine înaintea anilor.

Libertinul: (apare. Imbrăcămintea are anume ceva neglijat, poartă o barbă plină și ține o carte în mână). Bună dimineața!

Gustav: (spre ei). Bine-ai venit!

Libertinul: M'am întors.

Gustav: În pace și sănătos?

Libertinul: Intreg.

Gustav: Și afacerile tale?

Libertinul: Sunt încheiate.

Gustav: Norocos?

Libertinul: Da; mulțămiam lui D-zeu, când lăsam orașul în spatele mele și mă întorceam în

singurătatea mea dela țară. Dar, cum îți mai merge?

Gustav: De 14 zile însurat, cum mai și întreb? Sunt cel mai fericit om de sub soare!

Libertinul: (dând din cap). Hai, hm!

Gustav: Asta n'o înțelegi tu, mă misogenule!

Libertinul: (îi apucă de braț, tot mai tragic). Ba da! Și eu speram într'un noroc, și eu aveam presimțui unei fericiri — dar am fost înșelat.

Gustav: De una!

Libertinul: Și nu i destul?

Gustav: Trebuia să mai încerci!

Libertinul: Odată și nimic mai mult.

Gustav: La aceea și tu ai purtat vină.

Libertinul: Vina mea a fost c'am iubit-o prea tare.

Gustav: Și atât ai molestat-o cu gelozia ta, până a rupt cu tine!

Libertinul: Fără gelozie nu e iubire.

Gustav: Trebuie să ai încredere, fără încredere nu e iubire.

Libertinul: Tu nu ești gelos?

Gustav: Eu? Nu... da... adecă așa puțin. Toțiși nu așa ca tine, tu ai dus-o prea departe. Mi-reșei tale nu-i era permis să joace cu nimeni!

Libertinul: Putea să joace cu mine.

Gustav: Să nu vorbească cu nimeni!

Libertinul: Putea să vorbească cu mine.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás

măestru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, iabrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeban, Déva și Bánpatak.

Singurul membru croat în biroul camerei, notarul Dușan Popovici coboară de pe estradă și amestecându-se între ceilalți croați vociferează dimpreună cu ei.

Insfârșit sgomotul scade și *președintele* propune camerei ca deputații croați Benjamin, Popovici, Budisavlievici și Vinkovici să fie dați pe mâna comisiei de imunitate. Coaliția aplaudă. Un nou sgomot se iscă și *președintele* suspendă ședința. Redeschizându-o *președintele* cearcă să-și justifice procedeele spunând că croații ar fi făcut o încercare de adevărată *revoltă* împotriva sa. Spune că deputatul Popovici nu s'a supus *președintelui*, agitând chiar împotriva *președinției*.

Popovici, un sârb voinic și energic spune croățește că s'a temut că postul lui de notar îl va pune în conflict cu sentimentele sale naționale și pentru aceea el își dă *demisia*.

Aici *președintele* îi detrage iarăș cuvântul.

Restul ședinței a decurs apoi mai liniștit. Au mai vorbit *Lukinici, Vinkovici, Benjamin, Babici-Gjolski, Ilici și Popovici*.

La sfârșitul ședinței se adoptă propunerea lui *Hoitsy*, de a se prelungi ședințele cu o oră.

Ședința se ridică la orele 2.

Rolul proprietarilor.

Sub acest titlu dl Vintilă Brătianu, primar al Capitalei României și deputat scrie în „Voința Națională” dela 13 c. un articol, în care între altele spune următoarele:

„Un proprietar mare îmi spunea, acum câteva zile, că n'a mai dat anul acesta nici un avans în bani sătenilor; altul, că a obligat de pe acum pe toți sătenii, ce au venit să se învoiască, să-i plătească cu un an înainte banii pentru locuri; iar altul, că nu i-a învoit de loc, zicându-le că se face o lege nouă care impune proprietarilor condiții așa de grele, — fără a explica desigur legea în detaliu, — încât își va cultiva toată moșia pe seama sa. Unul, mai nervos ca toți, îmi spunea că i-a trimis la ministrul de interne să le dea pământ, căci el nu le mai dă.

„Toți cei ce cunosc starea de spirit a sate-

Gustav: Să nu ai cu 26 de ani altceva nimic decât pe Byron, e foarte plicticos!

Libertinul: Te mai am pe tine.

Gustav: Toate bune, dar fără dragoste muierescă nu plătește viața nimic.

Libertinul: Am abzis de dragoste. Aș vrea să văd femeia, care mi-ar mai plăcea vr'odată, sau care mi ar da vr'un sentiment mai calm.

Gustav: Dar bine, tu de 2 ani de zile n'ai văzut decât pe găzdoia ta bătrână sau de departe câteva fete de țaran, cari fugeau când te vedeau.

Libertinul: Cași cum ar vedea un animal sălbatic. Tocmai asta îmi place. Să fugă de mine, cum fug și eu de ele. Parol, Gustav, eu aduc cea mai mare jertfă prietăriei noastre, când cerc să mă obișnuiesc cu societatea nevastei tale.

Gustav: Recunosc asta, totuș sper că...

Libertinul: Ce?

Gustav: Că te vei mai cuminți.

Libertinul: Adecă nu sunt?

Gustav: Până la un punct ești un tinăr excelent și adorabil, însă în punctul ăla...

Libertinul: Neclintit!

Gustav: Treaba ta, mie mi e tot una. A! m'așteaptă calul! Adio!

Libertinul: Adio!

Gustav: La revedere. (Iese prin mijloc).

(Va urma.)

nului, și cât de lesne pot prinde înșelăciunile de tot felul, își dau desigur seama dacă acești proprietari lucrează la înfrățirea ce dorim cu toții să se stabilească! Proprietarii, de cari vorbim mai sus, nu văd că ei însinguri seamănă sămânță de anarhie și de revoltă, aducând la desnadejde pe cei ce și-au pus toată nădejdea în proiectele actuale.

„Rolul proprietarilor adevărați, al celor ce-și dau seama și de interesul statului și de al lor propriu, este să discute negreșit aceste legi, să caute să aducă soluții pentru îmbunătățirea lor. Nu trebuie însă să-și facă iluzia că vor putea să li-se opună lor, căci ele au la bază un pact încheiat între țara răscolită și cei ce aveau conducerea și interesele statului în mână.

„Ei trebuie să-și mai dea seamă că o mișcare produsă din nou în țară, prin atitudinea lor și prin fapte de felul celor de cari vorbim mai sus, chiar dacă va aduce o schimbare de guvern, ar transporta la sate lupta ce se poartă azi la oraș pentru liniștirea țării. S'a văzut care este starea de spirit în sate; s'a văzut cât de lesne se aprinde atmosfera încărcată ce domnește acolo, se poate judeca cari ar fi soluțiile ce ar ieși atunci când le-ar impune poporul, care s'a răscolat astăprimăvară, adus la exasperare de unii proprietari.

„De aceea, credem că proprietarii, atât în interesul statului, cât și al lor, — chiar și dacă au vederi contrarii proiectelor guvernului, — prin atitudinea lor pe moșii, față de țărani, trebuie să nu îngreue o situație critică, să arate, înainte chiar de lege, că ei cei dintâi întind mâna frățeste celui ce fusese amăgit și din cauza neculturai lui, dar de sigur și din a mizeriei.

Lupta în comitate.

Invingerea dela Zlatna.

În șirul frumoaselor succese de afirmare națională a intrat cu cinste învingerea secerată Luni în 11 a. c. la alegerea de membrii congregaționali din Zlatna. După un restimp de 12 ani acest cerc e recucerit acum definitiv. Conștiința națională redeschisă puternic de pleiada preoților harnici ai acestui cerc e chează izbândei luptelor politice în viitor. Dacă considerăm că cercul nostru e unul din cele mai resirate ale țării, că se întinde dela cetatea Bălgradului dealungul Ampoiului și trecând alături de Abrud ajunge sus pe valea Arieșului până la comuna Mușca, dacă considerăm insuficiența mijloacelor de comunicație și că majoritatea noastră e abia de 70 alegători, că o parte însemnată a alegătorilor e în căușele pâinii primite dela cohurile și societățile stăine, că voturile ungurești sunt toate acasă în centru, — trebuie să ne închinăm în fața acestui popor conștii, care a roit din vâile munților să încununeze ziua de Luni cu o strălucită învingere. Lista candidaților români a reușit curată cu o majoritate de 68 voturi, între împrejurările date o majoritate ideală. Au fost aleși: *Iuliu M. Montani* protopopul Zlatnei, măestrul condeiului *Ioan Agârbiceanu* — Bucium, cunoscutul luptător părintele *Emanuel Beșu* — Zlatna, părintele *Nicolae Cristea* — Valea-mică și dl *Ioan Dumitrescu* învățător — Șard.

Era înduioșător să vezi în dimineața zilei de alegere sosind rând pe rând cetele de români fruntași în frunte cu preoții și învățătorii lor, și mai ales alaiul căruțelor cu buciurmani. Dela alegerea asta n'a lipsit un singur preot, n'a lipsit un singur învățător. Ungurii și-au avut candidații în șovinismul cel mai urgisit ai ținutului. În organele comitatului se resufuse de cu vreme asigurarea învingerii lor, iar în ziua alegerii ne priviau cu obișnuitul lor dispreț și fudulia cefelor groase. Zadarnice le-au fost însă opintirile, zadarnică truda satrap *Vadadi* țifnosului, pretorele din Ighiu, zadarnică și ridiculă haita jandarmilor de a împrăștia poporul, ce aștepta cu demnitatea siguranței de învingere rezultatul. Pe fețele lor stăcite de disperare noi am citit cu nădejdea unor vremi mai bune vechia vorbă românească, că »a trecut baba cu colacii«.

Nu putem încheia raportul nostru fără să aducem primul de dragoste și laudă fruntașilor acestui ținut și cu osebire vrednicului comitet central de aici, care în frunte cu falnicul protopop părintele *Montani* săptămâni de rânduri a muncit pentru reușită. O datorie de cinste împlinim când la acest loc — urmând dorinței generale a frun-

tașilor de aici — aducem cuvânt de rehabilitare protopopului *Montani*. Bărbat încercat, orator iscusit și însuflețit, acvirându-l pentru conducerea luptelor naționale de aici cercul nostru câștigă în siguranța izbândelor din viitor. Se cuvine să aruncăm vâl de uitare peste vorbele grele ce i-le-am aruncat în vremi de aprinsă durere națională de pe coloanele gazetelor noastre și să ne bucurăm de tovarășia unuia dintre cei mai buni ai noștri.

Unul din cei prezenți.

Din România.

Nou minister. Proiectul de lege pentru înființarea celui de al noulea minister: al industriei și comerțului, va fi depus pe biroul corporurilor legiuitoare în primele zile dela deschiderea sesiunii.

Noul minister va începe să funcționeze pe ziua de 1 Ianuarie 1908.

Actualmente la ministerul domeniilor se studiază repartitiunea serviciilor și lucrătorilor. (»Secolul«).

Dela inaugurare. Cu ocazia inaugurării monumentului independenței din T. Măgurele d-nul general *Averescu*, ministru de războiu, telegrafând M. S. Regelui despre această solemnitate, a primit următorul răspuns:

General *Averescu*, ministru de războiu
Giurgiu

Castel Peleş, 28 Oct. 1907.

Sunt încredințat că monumetul ridicat la Măgurele în aminterea gloriosului nostru războiu va fi pentru generațiile viitoare de-a pururea un puternic îndemn spre a lua ca pildă vitejia ostașilor noștri din 1877 și a fi gata de a se jertfi pentru mărirea patriei. Salut dar cu vie plăcere această frumoasă serbare și mulțumesc pentru caldele urări ce ne exprimați Reginei, și mie cu prilejul acestei solemnități.

Carol.

Pentru țărani.

(Urmare.)

Măsuri pentru îmbunătățirea culturii.

Art. 46. Țăranii, cari posedă înșiși pământuri de cultură, sunt obligați a cultiva pe ele cel puțin zece (10) arii plante speciale pentru nutreț de fiecare cap de vită mare. Țăranii, cari nu vor fi următorii acestei obligațiuni nu vor beneficia de izlazul comunal sau de dispozițiunile art. 13.

Art. 47. Obligațiunea de mai sus nu e aplicabilă pentru țăranii cari nu au izlaz comunal, potrivit pentru nutrețul artificial, sau cari n'au dobândit dela proprietar sau arendaș pământ spre cultivare. Constatarea, în aceste cazuri, se va face de inspectorul agricol.

Art. 48. În timp de 10 ani, cu începere dela 1 Aprilie 1908, întinderile cultivate cu plante de nutreț pentru vite, vor beneficia de o reducere de 50% din impozitul funciar.

Un regulament special va hotărî modul de impunere și de scădere a acestor terenuri.

Art. 49. Țăranii sunt obligați a cultiva în curtea lor o întindere oarecare de zarzavaturi trebuincioase familiei lor.

Acei cari nu vor fi următorii acestei obligațiuni nu vor beneficia de izlazul comunal, sau de dispozițiunile art. 13.

Art. 50. Fiecare proprietar sau arendaș este dator să declare Comisiunii regionale planul de cultură ce a adoptat pentru întreaga moșie pe un termen de cel puțin 3 ani. Această declarație va trebui să fie făcută cu 6 luni înainte de începerea aplicării planului de cultură adoptat.

Proprietarul sau arendașul, care nu va aplica planul hotărât, va plăti o amendă de 5 lei pentru fiecare hectar nesupus acestui plan.

Art. 51. Contractele agricole pentru arendări de locuri cu țărani din satele aflătoare pe moșie, sau la o depărtare de 5 km. de hotarele ei, nu se vor putea încheia decât cel puțin de perioada completă a planului de cultură, adoptat de proprietar sau arendaș pentru întreaga moșie. Această perioadă nu poate fi mai scurtă de 3 ani.

În aceste contracte se vor arăta precis planurile cedate țăranilor, întinderea lor și cultura ce urmează să se facă pe ele în fiecare an.

Țăranul, care n'ar semăna pe locul arendaș plantă prevăzută în planul de rotație al moșiei, va putea fi scos de pe locul lui fără nici o despăgubire după ce se va fi constatat aceasta prin proces-verbal de inspectorul agricol.

Când prin forță majoră bine stabilită, proprietarul, arendașul sau țăranul nu a putut respecta planul de cultură adoptat, comisiunea regională, după avizul inspectorului agricol, îl va putea dispensa de aplicarea lui pentru acel an.

Art. 52. Țăranii sunt obligați a se supune tuturor condițiilor de bună cultură, precum și planului de rotație adoptat de proprietar sau arendașul pe pământurile luate de ei în dijmă sau în bani.

Art. 53. Orice abatere dela o bună cultură din partea țăranilor, potrivit condițiilor prevăzute în contract, și de natură a vătăma recolta, se va face cunoscută inspectorului agricol, care va cerceta, cel mai târziu în termen de 10 zile, și va deferi cazul judecătorului de ocol.

Judecătorul se va pronunța în termen de 5 zile și, dacă reclamațiunea este întemeiată, va condamna pe vinovat a plăti proprietarului sau arendașului paguba cauzată și o amendă dela 40 până la 50 lei în folosul comunei.

Sub nici un motiv proprietarul sau arendașul nu se va putea despăgubi fără cercetarea inspectorului agricol și fără hotărîrea dată de judecătorul de ocol.

Art. 54. Țăranii cari nu vor urma, în cultura pământului lor propriu, modul de rotație fixat de comisiunea regiolară, nu vor beneficia de izlazul comunal sau de dispozițiunile art. 13.

Primarul, care va îngădui țăranului contravenient la acest articol pășunarea vitelor în izlazul comunal, se va pedepsi cu 50 lei amendă în folosul comunei.

Art. 55. Pentru locurile date în dijmă, proprietarul sau arendașul va putea să impue o sâmânță bună, curățită și pregătită pentru fiecare fel de cereale sau tarla.

Țăranii din aceeași tarla, cari se vor întovărăși pentru dobândirea și curățirea sâmânței în comun, vor fi liberi să-și procure sâmânța de același fel și din altă parte. Inspectorul agricol va hotărî în caz de neînțelegere.

La dijmuit, proprietarul sau arendașul va avea dreptul a reținea din recoltă o cantitate egală cu a sâmânței procurate.

Țăranul care nu a încredințat sâmânța procurată de proprietar sau arendaș, se va pedepsi cu o amendă dela 5—20 lei, în folosul comunei, fără prejudiciul despăgubilor cuvenite proprietarului sau arendașului. Pedepsa amendei ca și despăgubirea proprietarului sau arendașului se vor pronunța în mod definitiv de judecătorul de ocol, în virtutea unei constatări făcută de inspectorul agricol.

Art. 56. Țăranii sunt obligați a duce gunoiul (băligaiul) — în caz de nu-l vând — pe ogorul lor, sau dacă n'au, pe ogorul arendașului sau proprietarului sau arendaș, sub pedeapsă de 2—5 lei amendă de fiecare car de gunoiu aruncat aiurea.

Revista ziarelor.

»Agramer Tagblatt» scrie cu prilejul scenelor tumultuoase din zilele din urmă petrecute în camera ungurească următoarele: În camera cavalerescului popor unguresc se petrec lucruri cari îți amintesc vorba unui om politic austriac care a zis că ungurii trebuie împărțiți în trei clase: iogasii, iuhasii și canasii, (jogászok, juhászok). Ceeace va să zică, juriști, ciobani și porcari. Ca de obicei, așa și acum juriștii probabil vor fi în majoritate, lucru care nu poate fi socotit ca avantajos, deoarece se știe ce fel de uz se face în Ungaria de jurisprudență. În orice caz însă juriștii nu sunt singuri în camera ungurească. Dacă deputatului croat dr. Ivan Lorkovici i-s'a putut striga »Ține-ți gura, nu sbieră așa!« atunci avem o dovadă, învederată că alături de juriști să mai găsim și reprezentanții celorlalte două clase sociale de cari ne pomenește numitul om politic austriac. Cu alte cuvinte: dacă este vorba de probă, celebrul cavalerism unguresc dispăre. Ea se arată ca o nobletă trecătoare, de după care se ivește firea înăscută de azi.

Pentru biserica din Vârșeț.

Iată circularul ce s'a trimis:

Onoratelor oficii parohiale.

După ce sediul protopresbiterial al Vârșețului s'a mutat în orașul Vârșeț, credincioșii noștri din acest oraș au simțit necesitatea unei organizări solide, care să corespundă poziției ce o ocupă în acest oraș, mari fiind interesele noastre bisericesti, cari sunt legate de acest oraș, în care a petrecut și marele nostru arhiepiscop și mitropolit Andrei baron de Șaguna.

Se arată acum lipsa arzătoare a ridicării unei biserici, în care credincioșii noștri din Vârșeț să poată aduce rugăciunile lor către Atotputernicul Dumnezeu, și din care să se reverse binefacerile religioase și morale asupra credincioșilor noștri în aceste timpuri de grea cercare.

Pentru ca însă să se poată ridica biserica de toți dorită se cer sume mari, de cari credincioșii noștri din Vârșeț nu pot dispune în urma numărului lor mic, și astfel prin apeluri și coale de colectare se adresează către publicul mare românesc pentru de a fi sprijiniți prin contribuții benevole.

Consistorul diecesan având în vedere cele de mai sus însărcinează onoratele oficii parohiale, ca să sprijinească prin adunarea de contribuții benevole, dacă vor primi coale de colectare, se aducă cauza și în ședințele comitetelor parohiale pentru ca astfel să se dea ocaziune, ca să se contribuie și din casele bisericesti.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 10 Oct. 1906.

Episcopul diecesan

Nicolae Popea.

Mișcarea culturală.

Convocare. Despărțământul protopopesc Halmagiu al Reuniunii învățătorilor rom. din protopresb. aradane I—VII li va ține proxima adunare Marți în 20 Nov. (3 Dec.) 1907 în comuna Gurahonț.

Halmagiu, 11 Nov. 1907.

Mihail Vidu,
președinte.

Ilie Cristea,
secretar.

Societatea de lectură »Ioan Popazu« a studenților dela institutul teologic și pedagogic din Caransebeș, aranjază Luni în 25 Noembrie c. n. 1907 în sala hotelului Lichtnecker ședința literară-muzicală în favorul gimnaziului român din Brad.

Reuniunea română de cântări »Hilaria« din Oradea mare aranjază serată declamatorică și muzicală (urmată de dans) Marți 26 Noembrie a. c. cu concursul binevoitor al domnișoarelor Nora Kiss și Veturia Sfurlea, în sala mare dela »Arborele verde« (Zöldfa).

Vizitațiunile canonice.

O dorință a poporului — și o datorință a prelaților.

Din vremuri vechi, poporul român, a avut obiceiul frumos și vrednic de laudă, că în orice năcaz și în orice primejdie ce i-a venit asupra-i totdeauna a căutat mângâiere și adăpost la biserica sa, care a turnat la vreme balzam vindecător pe ranele lui, alinându-i durerile și ușurându-i suferințele.

A făcut aceasta poporul român, fiindcă afla în slujitorii bisericii pe acei doctori plini de bună-tate cari își »puneau sufletul pentru oi«, și adesea suferiau chiar și martiriu, numai ca turma cea cuvântătoare să nu alunece pe povârnișul perirei.

Slujitorii bisericesti din timpurile mai vechi, dela diac până sus la vlădică ori patriarh, erau credincioși cu totul bisericii și îngrijeau de credincioșii lor, de biserica cea vie cu cea mai mare scumpătate.

Și biserica noastră a stat neclătită și neînfrântă cu acești oameni, până când au ajuns în fruntea ei alții, lacomi după mărire și după avere. Cât ce-au ajuns astfel de oameni la ocârmuirea ei,

desbinarea a urmat și ca aceasta ademenirile prozelitice, luptele fără capăt de a subsăpa și ruina nu numai biserica ci și națiunea ce forma biserica, n'au mai încetat.

De aici înainte poporul n'a mai văzut preoțimea, de jos până sus, ocupându-se cu predicarea cuvântului lui Dumnezeu ca până atunci, fără ochire poncișă, de atunci încoace n'a mai avut fericirea să și vadă arhierii săi coborându-se și cu trupul nu numai cu duhul în mijlocul său unde lipsa cerea să mângâie și să îmbărbăteze pe cei asupriți și slabi; de astea el a încetat de a mai vedea cu toate că mijloacele de comunicațiune precum și alte împrejurări au fost cu mult mai favorabile decât în trecutul plin de suferințe, când biserica română nu numai că abia eră suferită ba eră și gonită atât din partea statului cât și din partea altor biserici din stat.

Și starea asta de lucruri a durat destul. Vizitațiunile canonice ce se fac din când în când de câte unul ori doi din prelații și dignitarii noștri bisericesti, durere, cu oarecare excepțiuni se fac aproape numai pe locuri mai priincioase, în comune mai bogate și mai ales când se consacră câte un edificiu bisericesc, dar și atunci numai pe acele locuri, unde poporul e în stare materială mai bună și dornică de a participa la un alaiu compus din călăreți și famfare; nu numai din reverință către capul bisericii, cât mai ales din boldul trufaș de a să arăta că ce poate și ce are el; pe când masa mare a poporului dela locurile deloase murtoase în veci nu mai vede arhieriu ori alt dignitar bisericesc în mijlocul său; cași când arest popor nu ar concurge cu nimic la ridicarea vazăi prelaților săi și nu ar merita nici o considerare din partea acestora și nu este demn să primească mângâiere în năcazurile și neajunsurile lui atât de multe și mari și ca și când bisericile lui micuțe n'ar avea aceeași mențiune ce o au bisericile pompoase și pline de lux din locurile mai bune.

Dacă faptul, că poporul din aceste părți nu ar putea ori nu ar ști să aprecieze o astfel de acțiune sublimă, ar forma pedeca unei vizitațiuni canonice regulate și plină de demnitate, atunci caută să susținem că creștinismul și instituțiunea lui cea mai sfântă, biserica, au ajuns în un impas de compătimit, care le-au abătut foarte mult dela calea, pe care ni-au arătat-o, acei Dumnezeu-om care le-a întemeiat, și-a dat viața și și-a vărsat sângele pentru dânsele.

În unele părți aceste vizitațiuni canonice, au ca urmare, un ce, care se observă îndată după ce ne depărțăm din cutareva loc și anume: Preoțimea și învățătorimea — chemată la o parte la constătuire intimă — începe a spune poporului și scopul real al vizitațiuni canonice, că adică, Prea sfințitul ori Maria Sa mataadorul ori vicarul său, mai are dorința ca cutare și cutare bărbat, care până acum au ocupat poziții frumoase în sânul bisericii noastre, să nu mai fie învrednicit pe viitor de astfel de onor, pentru că a îmbătrânit, nu mai corespunde timpului în care trăim, — pe când în faptă el nu convine ca pofta mărilor lor — trebuie înlocuit cu un altul mai tiner, mai bine plăcut; și astfel pe încetul se scot din corporațiunile noastre bisericesti oameni de vază, oameni dela cari bisericile noastre ar fi dobândit ceva și materialmente, și se înlocuesc cu niște secături cari își schimbă principiile după capriciile oamenilor și ale vremilor.

Toate aceste însă nu duc la rezultat bun, pentru că silii suntem a le condamna și dorim și pretindem ca vizitațiunile canonice, cari trebuie să se facă cât mai des, dacă pun ca să mai avem popor și să susținem biserica, să fie făcute în spiritul bisericii, lipsite de deșertăciunile lumesti; să se facă din iubire creștinească iar nu fățărnică; să se facă și la locuri mai sărace, pentru că și pe acolo avem popor și încă popor bun și necorupt; iar dacă dorința noastră, a poporului, este aceasta și așa cum este, atunci și prelații noștri au datorința sfântă să ni-o implinească, dacă contează la iubirea și respectul nostru și dacă au lipsă de turma cuvântătoare. Făcă-o aceasta până nu e târziu, cu atât mai vartos, că dinspre apusul românismului nuori grei amenință biserica română din această iubită patrie!

Ioan Cloambeș învățător.

Am dat acest articol, pentru că ținem la libertatea discuțiunii. În interesul adevărului trebuie să constatăm însă, că P. S. Sa Episcopul Aradu-

lui și vicarul său dela Oradia s'au distins tocmai prin faptul că au vizitat până și cele mai umile, sărace și îndepărtate sate, jertfind din a lor numai să poată mângâia și lumina pe credincioși.

SOCIALE.

Puterea societății.

II.

Dacă am lucra, în sinul societății noastre românești, pentru romanizarea ei complectă, n'ar trebui să ne fie teamă niciodată de — maghiarizare. Tărâtimea noastră e așa zicând intactă: înrăurirea unei vieți comune, care impune totdeauna ca fiecare dintre cele două neamuri, cari vin în atingere, să împrumute unul dela altul obiceiuri și limbă, această înrăurire n'o găsim decât în câteva ținuturi românești: în Bihor încălta, în Sălaj și Sătmar. Dealtcum însă tărâtimea noastră nu-i pângărită de nici un contact, mai dezastruos, străin.

Faptul, care salvează pe țărânul nostru de o influență mai stricătioasă străină, e că tărâtimea noastră locuiește compact, că majoritatea satelor locuite de ea sunt sau pur românești, sau au o populație covârșitor românească. Slavă Domnului, nu trebuie încă să ne temem că ne vor maghiariza — țărânii. Ei sunt doar elasa noastră socială dela care așteptăm mântuirea. Ei ne-au dat și ne dau inteligența, meseriași; dela ei primim ajutor mereu nou, puternic și sănătos.

Astfel stăm cu clasa noastră intelectuală și — întrucât avem — cu meseriașii noștri. Inteligența noastră e presărată pe la orașe, care sunt, cu câteva excepții, toate ungurești. Venind mereu în atingere cu străinul inteligența noastră și a înșușit mult, poate deja prea mult, din firea lui. Să nu ne sfîim apoi a recunoaște că în multe părți oameni culți români vorbesc des, pot zice aproape cu plăcere — ungurește.

Am auzit de multe ori vorbă ungurească la un avocat român în casă. Altul și-a luat o nevastă unguroaică, care i maghiarizază și copii. La un al treilea am văzut în bibliotecă tot cărți ungurești, aurite, scump plătite; literatura ungurească o știa ca din carte, nu știu cum va fi fost cu cea — românească. Altfadată într'o familie românească, fruntaș, m'a surprins de câte ori zicea doamna casei câte un »tessék« și întrebuiță, ca să iasă din încurcătura, când nu știa expresia românească, cuvinte ungurești. Și m'a durut totdeauna ce frumos, bine, ireproșabil vorbea unii de ai noștri ungurește. Și cu ce simț de siguranță vorbea limba străinului: cași când nimic n'ar fi mai natural decât să fie așa! Și vai de sârmana noastră limbă românească, cum o maltratează!

Acestea sunt lucruri, cari trebuie să ne doară, să ne pună pe gânduri. Nu-i destul ca: să ne fie rușine de ele, trebuie să le și îndreptăm. E foarte frumos, când cineva e bun român, în partea în marea luptă națională, politică. Dar să nu neglijăm pe de alta parte nici forțele noastre sociale, cari — dupăcum am arătat în rândul trecut — sunt atât de indispensabile în viața unui neam și pierderea cărora ne poate aduce pierirea noastră, a tuturor. Încurând vom avea o nevoie mai mare de societatea noastră, decât poate credem acum. Și atunci primejdia să nu ne găsească nepregătiți: societatea noastră să ne fie o armă națională!

Trebuie deci să lucrăm, paralel cu lupta noastră politică, și pe terele social și cultural. Frământările noastre în politică, toată străduința noastră, atât de laudabilă, toate sunt înzadar, dacă societatea noastră urmează: a vorbi ungurește, a arăta o oarecare predilecție pentru cultura, literatura maghiară și a nu fi destul de — românească.

Și, dincontră, ce fericiți vom fi, când — deși asupriți pe t-ata linia, sub jug politic și când limba și cultura noastră încep a fi și ele prigonite, — vom avea o societate românească atât de națională, încât în sinul ei ne vom simți ca

într'un mic stat român! Când se va vorbi frumoasa noastră limbă, curat, cu iubirea, pe care trebuie s'o avem pentru ea, când vom cultiva literatura noastră destul de mult, ca să ne placă așa, cum unora le place cea — străină, vom începe a ne romaniza. Iar dacă vom căuta să exilăm tot, tot ce-i străin la noi: moravuri, de multe ori și modul de cugetare, limbă străină, ziare străine (ungurești), vom parveni a curăți sângele societății noastre de un microb, care l-a infectat de mult și devine din zi în zi tot mai primejdios.

Nici după Aleșd, Pánade și Cristian nu ne-am convins oare că avem de a face cu un curent, căruia, deși amenință a ne nimici el pe noi, iar nu noi pe el, nu li opunem destulă rezistență. Ne sparge capetele și noi stăm cu mâinile în silă. Și se poate ceva mai laș și mai urât din partea societății noastre, ca atunci, când țărânii noștri sunt îpușcați, ea să — vorbască ungurește și să aboneze ziare maghiare!.. Și s'a mai vorbit, în zilele acestea, despre o împăcare cu — șovinismul. Nu-i ridicol?

Din străinătate.

Deschiderea dumei a treia. Ieri a treia duma imperială a fost deschisă. Deschiderea s'a făcut fără șgomot și fără manifestațiile de bucurie ale poporului cari au prefăcut deschiderea celor două dume precedente în adevărate sărbători naționale.

Totul s'a petrecut acuma într'o liniște, într'o tăcere apăsătoare. Căci poporul cunoaște duma a treia. El știe că înșfârșit țarul, a izbutit să-și creeze o duma servilă și supusă. Reacțiunea este acuma stăpână pe băncile din palatul Tauridei. Opoziția odinioară revoluționară și setoasă de reforme, de înori și de desrobire, acuma este redusă la o minoritate slabă.

La deschiderea noiei dume se zvonise că însuș țarul își va face apariția. Dar împăratul nu a venit, ci a preferit să fie reprezentat prin consilierul său intim, Golubev.

Acesta a adresat deputaților o cuvântare prin care i-a salutată în numele țarului. M. Să, spune Golubev, imploră binecuvântarea celui de sus asupra dumei și dorește ca munca ei să mărească bogăția și cultura poporului.

Discursul acesta a fost primit cu urale și strigăte de »Trăiască împăratul!«

După aceasta deputații au depus jurământul, iscăind fiecare în parte formularul jurământului,

Președintele dumei a fost ales octobristul Nicolae Alexeievici Komiakov cu 371 contra a 9 voturi. Noul președinte a adresat dumei o scurtă cuvântare. Spunând că nu are nici pregătirea nici experiența necesară pentru noua sa demnitate dar nu o poate respinge căci are nădejdea că un viitor strălucit așteaptă Rusia cea mare, unitară și indivizibilă. (Aplauze furtunoase). Nădăjduște că deputații vor împlini voiața suverană a țarului restabilind pacea și vor lăsa orice ură la o parte.

După aceasta ședința a fost ridicată.

Țarul despre dumă. O telegramă anunță că țarul s'ar fi exprimat asupra dumei în modul următor: Actuala dumă nu este continuarea celor două precedente. Ea este ultimul experiment și dacă nici acesta nu rău-

șeste, atunci va fi evident că Rusia încă nu-i coaptă pentru regimul reprezentativ. Noua dumă, zice, va trebui să lucre în toate direcțiile.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Noemvrie n. 1907.

— **Regele Carol bolnav.** De câteva zile — scriu ziarele de dincoio — regele Carol se găsește iarăș bolnav. S'a crezut, în primul moment, că este o simplă indispoziție, dar s'a constatat că boala e mai serioasă. De chemarea profesorului doctor Norden nu este încă vorba. Distinsul savant a fost însă consultat telegrafic și a recomandat suveranului odihnă completă timp de opt zile.

Joi în urma unei convorbiri între dl prim-ministru Sturdza și general Mavrocordat, mareșalul curții regale, se hotărîse a se ținea Duminică 4 c. un consiliu de ministri la Sinaia. După amiază însă, în urma unui schimb de telegrame între dl prim-ministru și curtea regală, consiliul de ministri s'a amânat pentru o altă dată, rămânând însă să meargă la Sinaia numai dl Sturdza singur.

În acelaș timp după dorința dlui Sturdza, dnii ministri de rezort au suspendat pe timp de opt zile de a lucra cu suveranul. Din cauza boalei regelui, doi ministri plenipotențieri cari trebuiau să aibă audiențe la castelul Peleş au fost înștiințați că audiențele au fost amânate. Curtea regală își va lua reședința în capitală pe ziua de 16 Noemvrie c.

— **Convenirea socială din Arad.** Reamintim cititorilor noștri din Arad că Sâmbătă în 16 l. c. tinerimea românească de-aici, deosebit de numeroasă în anul acesta, va ținea o întrunire socială în sala ospătării »Millenium«. După cină va urma dans. Dorim ca lumea românească să participe cât mai numeros la această prima convenire care va putea inaugura o nouă viață socială românească în Arad.

— **Mentînem în întregime știrile** ce am dat despre schimbările dela »Lupta«. Eram chiar siguri că se va încerca o desmîntire. Prevenim însă pe șeful redacției, că zadarnic se fandează: curajul în fața faptelor împlinite, nu folosește nimic.

Am dat știrile bazați pe informațiuni primite din chiar cercul celor interesați în cauză. »Gazeta« dase cu o zi înainte, și ea, aceleași știri și oricât s'ar jenă unii de noie schimbări, ele s'au petrecut și desmîntirile nu mai pot induce în eroare pe nimeni. Dacă am înclis discuția și n'am mai insistat în chesita cu broșura de astă vară, pe care șeful redacției o tăgăduia, deși o citise și știuse cum s'a tipărit, acum suntem deciși a demasca orice corsărie.

— **Consistor plenar școlar** este convocat pe Marți 6/19 Noemvrie. Va prezidă P. S. Sa episcopul Ioan I. Pap. La ordinea de zi vor fi rapoartele ultimelor examene finale și alte obiecte.

— **Mandatul dela Beiuș.** »Lupta« scrie: Azi la orele 5 după amiază, s'a început în comisie desbaterea recursului contra alegerei dela Beiuș.

Apărarea mandatului o susține distinsul adv. român din Budapesta dr. Ioan Erdélyi; avocatul părții contrare e Telétieni Armin, care cu toate că a fost abzis de apărare se vede, că s'a înțeles din nou cu jidanii săi.

Dela Beiuș fruntașii campaniei electorale române dr. Gavril Cosma și dr. Ioan Ciordaș, împreună cu bravul învățător Ioan Ghelan au venit la Budapesta pentru a asista la desbaterea asupra mandatului părintelui Lucaciu.

Advocatul Erdélyi a cerut să se amâne pertractarea deoarece numai ieri seara i-s'a inma-

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

nuat petiția. Advocatul contrar însă nu s'a învoit, dar comisia a amânat pertractarea pe 25 Noemv. la orele 4 și jum. după amiază.

— **Hlinka în Praga.** Alaltăieri preotul Hlinka a ținut a treia conferință în Praga, vorbind despre stările de lucruri din Ungaria și în special despre suferințele slovacilor. I-s'au făcut colosale ovațiuni. El a declarat că încurând vine acasă, pentru a-și începe osânda de 2 ani temniță.

— **Furia maghiarizării.** În consiliul comunal al Aradului se ventilează ideea de a se maghiariza numele celor două mahalale ale Aradului, Gaiul și Șega. Din cauza cheltuielilor ce ar reclama această tăiere împrejur (schimbarea inscripțiilor la numerele de case) realizarea acestei idei s'a amânat. Gaiul și Șega sunt însă două mahalale prin excelență românești și românii ar trebui să protesteze împotriva acestei prefaceri fără de știrea lor.

— **Să le fie de învăț.** Ni-se scrie: Sâmbăta trecută caransebeșenii avură în folosul spitalului orașenesc o serată-cabaret.

Invitățile tipărite numai în limba statului s'au trimis la o mulțime de familii și persoane din oraș și jur. Petrecerea însă nu a fost aproape de loc cercetată. Lipsese pecuniare cu cari se luptă de prezent obșteea întreagă, precum și desconsiderarea limbilor române și germane, cari în Caransebeș predomină, celelalte au cauzat fiascul complet.

Să mai facem reflexiuni? E de prisos. Să o facă domnii aceia, cari au stat în fruntea aranjierilor și au pățit-o atât de amar.

— **Barabás Béla,** această celebritate aradană, după cum scriu ziarurile locale, se desface cu totul de orașul său natal, de Golgota pe care o amintește în fiecare vorbire și toast. De când cu fiascurile din urmă, nici în adunarea municipală nu vrea să mai rămână, ci ales fiind acum în congregație la Nagykorös, vrea să opteze pentru mandatul de acolo, drept recunoștință, desigur, că l-au ales deputat când din trei mandate rămasese fără nici unul.

— **Alegere.** În ziua sf. Dumitrie au fost alegera de învățător în comuna Ierșnic. Alegerea a fost secretă, cu ședuli, dintre cei doi recurenți majoritatea voturilor au întrunit-o Atanasiu Lazar, alegerea a decurs în ordine.

— **Alegerile de membri congregaționali în Lugoj.** Alegerea va avea loc în 18 Noemvrie n. Cercul electoral I la care aparțin stradele din Lugojul german până la strada Buziașului resp. la strada Iosif, alege trei membri pe 6 ani. Locul alegerii: otel »Regele Ungariei«. Președinții alegerii Max Pataky și Stefan Bercean. Cercul electoral II, la care aparțin stradele din Lugojul german dela str. Buziașului și Iosif către cimiter și din Lugojul român stradele corespondente până la strada Bocskay și Făgetului, alege 3 membri pe 6 ani. Locul alegerii: casa orașului. Președinții alegerii: L. Séra și A. Haberehn, notar: Chiriția. Cercul III, la care aparțin stradele din Lugojul rom. dela stradele Bocskay și Făgetului către moara șpânească, alege 3 membri pe câte 6 ani. Locul alegerii: casa comitatului (biroul viconotarului Samuil Argalaș). Președinții alegerii: dr. G. Dobrin, și dr. Nicolae Petroviciu. Votarea se începe la orele 9 dim. și se încheie la orele 4 d. m.

— **Cununie.** Sâmbăta în 3/16 Nov. la orele 3 după amiază dl Vasile Maghiar din Chechiș (Sălăgiu) își va celebra cununia cu d.șoara Victoria Măcinic (Arad) în catedrala ortodoxă română din Arad.

Felicitări!

— **Un patriot zăpăcit.** Olay, această figură ridiculă a parlamentului ungar, ieșise din partidul 48-ist din cauză că el nu vrea sufragiul universal, care ar întări pe naționalități... Acum a reîntrat, probabil pentru că prin ridicarea cvotei și a noii transacției vede că acolo îi este locul: în partidul care nu realizează ce a promis, ci face cecece a combătut!

— **Inmormântarea nefericitelor victime ale catastrofei prăbușirii casei din Oradia s'a făcut ieri, în mijlocul unei interesări și participări a întregului oraș. Convoiul se compunea din 11 care**

mortuare, 2 dintre victime au fost înmormântate de familie. Muncitorimea întreagă era de față. Socialistul Garbai a ținut un miscător discurs. Toți lăutarii din oraș cântau marșuri funebre.

— **Lupta pentru universitatea italiană.** Studenții italieni din Austria au pornit o luptă înverșunată pentru a obține o universitate italiană. Pătrunși de trebuința unei culturi naționale, dar robiți de cultura străină germană, ei întrebunțază toate mijloacele pentru realizarea scopului lor. După manifestațiile din Viena au urmat altele la Graz. Ieri o ceată de 300 de studenți italieni a împiedecat cursurile dela universitatea din Graz. Des de dimineață ei s'au postat la poarta universității unde s'au încăierat curând cu studenții germani, adunați în număr mare. Unul dintre studenții germani veni spre italieni și întrebându-i ce vreau, un italian îi răspunse că nu vor tolera ca să se fie cursuri. Atunci neanțul îl lovi pe italian cu un baston în față atât de grav încât acesta căzu la pământ năpădindu-l sângele.

La pâruiala ce a urmat trei studenți au fost răniți grav, iar alții mulți mai ușor. De aici italienii au mers pe piața Bismarck unde au cântat imnul lui Garibaldi.

Iată cum știu studenții italieni să lupte pentru drepturile naționale și pentru cultura lor națională și aceasta-i singură luptă de caracter politic în care o studentime se poate angaja.

— **Necrolog.** Ni-se anunță încetarea din viață a lui Aron Bătăcui, notar cercuai, membru ordinar al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român și membru în congregația comitatensă, întâmplată după lungi și grele suferințe, împărțit cu sftete taine ale muribunziilor, în 11 Noemvrie a c., în al 55-lea an al vieții și al 24-lea al preafericitei sale căsătorii. Osemintele neuitatului defunct s'au așezat spre odihna veșnică în cimiterul bisericii gr. cat. din Benic Joi în 14 Noemvrie st. n. la 1 oră p. m. Odihnească în pace! Benic, în 12 Nov. 1907. Pe defunctul îl deplâng Carolina Bătăcui n. Pop, soție. Aurelia, Otilia, Emil, Livia și Veturia fiice și fiu. Vasile, Anica și Ludovica frate și surori.

Trimitem celor întristați condolențe!

Atragem atențiunea onor. cetitori asupra anunțului *Brüder Schiel*.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioarele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebunțeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Dela judecătorii.

Slovacii dela Cernova, rămași cu viața, 18 la număr, în frunte cu Ana Hlinka, sora preotului Hlinka, au stat ieri înainte senatului de acuză a tribunalului din Rozsahegy.

S'a decis ca toți 18 înși să fie ținuti în arest preventiv, deoarece — așa zice tribunalul — s'a constatat că pentru împedecarea sfințirii bisericii, nainte cu o săptămână se formase o societate secretă (bine că nu pe acții).

Care va să zică asta-i »trădarea de patrie«?! Clopotarul ascunsese unele și altele, făcând haz cu toții că »popii maghiaroni« n'o să aibă cu ce »sfinți... Din asta s'a făcut »conspirație« și astfel sunt ținuti în prevenție și vor fi desigur și osândiți 18 slovaci.

In afacerea otrăvirii dela Cnez, în care au fost osândite văduva Vuici la 15 ani, nevasta lui Nicolae Petrovan la 6, Ni-

colae Glasz și soția la câte 5 ani temniță, Curia a adus ieri hotărîrea ca tribunalul din Timișoara să judece separat procesul fiecăreia dintre acuzate.

Concert, petreceri.

Teatru »Urania« în Arad. În zilele acestea Aradul va progresa pe calea culturală. Vechiul edificiu de teatru din strada Simonyi, care și ca exterior e imponent, va fi transformat în teatru »Urania«. Teatru »Urania« va da reprezentații instructive și de distracție cu cinematograful perfecționat, așa că va fi o adevărată senzație pentru Arad. Va fi cea mai plăcută și mai ieftină distracție a publicului mare. Construcția cu gust a teatrului »Urania« e una dintre cele mai reușite creațiuni ale arhitectului Steiner József.

— **Curatorul bisericii parohiale gr. cat. din Gherla** invită la sfințirea bisericii gr. cat., care se va serba în 24 Noemvrie st. n. a. c. și la petrecerile, cari vor urma sara I. în sala hotelului »Coroana« petrecere cu joc, II. în sala hotelului dela tren (Hosszu) petrecere *poporală* cu joc. Inceputul ambelor petreceri sara la 7 1/2 ore.

— **Reuniunea femeilor gr. or. române din Fabricul-Timișorii și provința** aranjează petrecere de dans Marți, în 26 Noemvrie n. 1907 în sala berăriei (Fabrikhof) în favorul scopului statutar al reuniunii. Pentru evitarea de spese cu vestimente costisitoare (luxurioase), damele sunt rugate a se prezenta în toalete cât mai simple.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 15 Nov. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	25.24—25.26
Secară pe Apr.	23.66—23.68
Ovăș pe Apr.	17.06—17.08
Cucuruz pe Mai 1908	14.64—14.66

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	25.36—25.38
Secară pe Apr.	23.76—23.80
Ovăș pe Apr.	17.16—17.18
Cucuruz pe Mai 1908	14.70—14.72

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu

De Tisa — — — —	23 K. 60—25 K. 20 fil.
Din comitatul Albei —	23 » 90—24 » 85 »
De Pesta — — — —	23 » 75—24 » 90 »
Bănățenesc — — — —	23 » 80—24 » 60 »
De Bacica — — — —	23 » 95—24 » 75 »
Săcară — — — —	22 » 30—22 » 55 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II —	15 » 70—15 » 90 »
Ovăș » » I —	16 » —16 » 30 »
» » » II —	— » — » — »
Cucuruz vechiu —	— » — » — »
» nou —	14 » 70—14 » 90 »

Poșta Redacției.

Lct. Zagoriță. Ploiești. A apărut și despre jurul Lugojului. Așa știm, vor apare în volum. Orice informație îți va da bucuros dl E. B. în Găiceana.

Poșta Administrației.

Pavel Ioan. Vârșeț. Am primit 6 coroane pe al VI-lea Quart 1907.

Vasile Filip. Rieni. Am primit 5 cor. abonament până la 15 Decemvrie 1907.

Nic. Tipurița. Elisabetopol. Mai ai de plătit 8 cor. pe anul 1907.

Nicolae Balta. Ciuciu. Anunțul trimis nu mai cu taxă se poate publica. Pentru fiecare apariție trebuie plătit înainte 3 cor.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curăţitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

KASSA.

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpseșc într'o culoare închisă trairică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se văpseșc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, brodarile se curăță frumos și multă îngrijire.

HREAN

nobil, dulce, se poate căpăta în cantitate mare

Calitate escelentă klgr. 70 fil., firul 70—75 deca

Clasa I.	>	60	>	>	40—45	>
> II.	>	50	>	>	25—30	>
> III.	>	40	>	>	18—20	>
> IV.	>	32	>	>	14—15	>
> V.	>	13	>	>	10—12	>

Din calitate amestecată, fire mai groase și mai subțiri, din rupturi klgr. 24 fil.

Comandele se pot face dela 5 klgr. în sus până la vagon, după comande de 20 cor. 10% peste 500 cor. 15—20—25% reducere și se trimite porto franco, la dorință se trimite preț curent și detalii

Biró Pál kertgazdagsága, Debreczen.

Economisește multă

oboseală, timp și lemne

fiecare menageră care spală rufele cu

pravul de săpun

pentru spălat

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.

Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár

Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.“

VIND

Oltoiori verzi de viță cu rădăcină

losă portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-

portalis, miia cu 9 cor.

Tei înalți de 3—4 metri

100 bucăți cu 60 cor.

Resch Mihály, Ujvidék.

Cântarea înaltă sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la

H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

În același librărie este un sortiment bogat în cărți literare românești, de unteșilii pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

Oltoiori de struguri

expediază, garantând de soi asortiment bogat, care de ani e recunoscut de prinii și cel mai

trairic:

Küküllőmenti első szőlőltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).**

== Poffiți și cereți prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot ceti serisorii de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dels persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce pot avea în fermă de sus.

Doczy Pál

atelier de repararea instrumentelor tehnice.

Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete, mașini de cusut, mașini de scris, măsurătoare de spirit, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru dentiști, sonerii electrice, telefoane, gramofone și puști.

Parti de mașini de cusut și de biciclete, lămpi cari desvoaltă gaz și obiecte de luminat.

Stărpitor de troscoțel, economisator de cărbuni.

Repararea instrumentelor de desen.

Mașini de cusut mănuși și blănării.

Prețul curent al carnei.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că de la 1 Noemvrie, în măcelăria mea am redus prețul carni așa d. e.

Carne de vită îngrășată:

1 klgr. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr., klgr. de carne de vită îngrășată partea dindărăt pentru snpă 64 cr. 1 klgr. carne de tocană 56—60 cr. 1 klgr. de carne pentru friptură, antricoate, pulpa de sus, pește alb 72 cr.

Vițel bătrân:

1 klgr. din partea dinainte 48—52 cr., 1 klgr. dinapoi 64—68 cr.

Vițel tinăr:

1 klgr. dinainte 72 cr., 1 klgr. dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 klgr. 72—76 cr., 1 klgr. din cotlote 84 cr., 1 klgr. de unsoare curată 70 cr., 1 klgr. de slănină 70—76 cr.

Solicitând binevoitorul concurs al on. public rămân

cu stimă: **Farkas György,** măcelar.

Forray-ntea casa Kristyóy.

Lângă berăria Deutsch.

Jfj. Szöke Ferencz

intreprindere de țiglarie și placă.

Szeged, Petöfi Sándor-sugar-ut 83.

Aduc cu onoare la cunoștința on. public și a proprietarilor de casă, că în Petöfi Sándor-sugar-ut nr 83, am deschis

CANCELARIE:

de intreprindere de țiglarie.

Toate lucrările de bransa aceasta: acoperirea caselor noi, reparații cu alt material, reparațiile acoperișelor stricate, le executăm punctual.

Cea mai mare intreprindere de felul acesta pe Alföld.

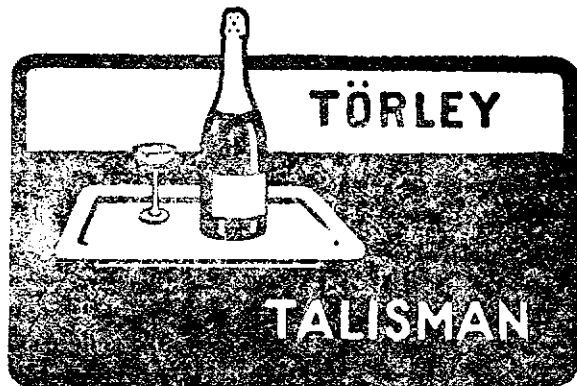
Planuri, oferte și modele, la dorință se trimit gratuit.

Cu stimă!

Jfj. Szöke Ferencz, interprenor.

Telefon 615.

Telefon 615.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

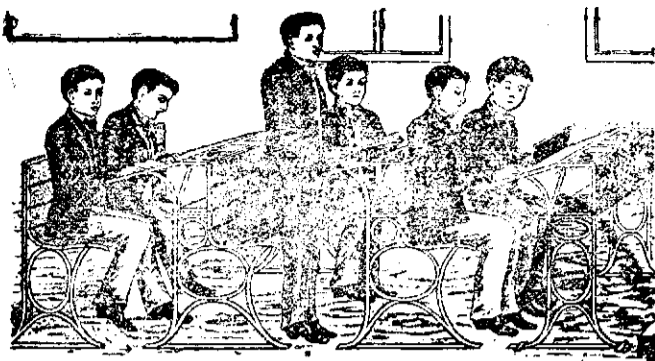
chemicește curat și natural, în lichid din isvorean de acid carbonic din baia celebră Buziaș, pentru prepararea apei gazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99-57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se califică de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Biuroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZEN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Bănci de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I.
Konnerth

acestea au un pult tare, distanță minimală, călținar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabetgasse 53.

Wilhelm Connerth,

LENGYEL KÁLMÁN

.. .. FABRICANT DE INSTRUMENTE MUZICALE
IN CLUJ EGYETEM-U. NR. 1.

ATELIER SPECIAL DE INSTRUMENTE CU COARDE.

Violinele vechi de măiestri și fabricațiile proprii, precum și violini, celuri și gurdune, instrumente cu coarde, francezești, veritabile italienești, germane și Weicholt, tocuri de violine frumoase de calitate mai fină și mai simplă, ținător de note și mare depozit de felurite părți de instrumente muzicale.

Pe baza studiilor câștigate aici și în străinătate se angajază să facă reparaturile cele mai complicate și le săvârșește cu multă dexteritate.

Atrage atențiunea care dă vioarei un ton moale, despre dovedirea aceasta servesc neamăratele scrisori de recunoștință.

Comandele în mare sau mic se expediază imediat.

Pe cei interesați îi primește cu plăcere în Kolozsvar (Cluj) în prăvălia din str. Egyetem nr. 1., precum și în atelierul din curte.

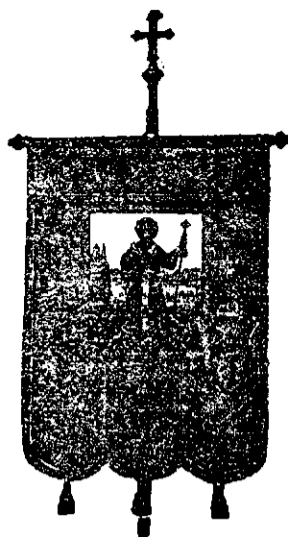
on, public muzical surdiena din Cluj, pe care dacă o așezi în vioare și cel mai slab instrument dă tonuri curate pline și puternice, mai departe iac de vioară fabricație proprie,

B. GOLDSTEIN BRASSO

KOLOZSTOR UTCZA 21 sz.
fabricare de tot felul de corsete pentru

dame, fete și copii.

Corsete pentru a ține corpul drept, vătuire, corsete pentru sarcină și lăptat.

VRANITS & TAUSCH

„La crucea de aur“

în NEOPLANTA (Neusatz (Ujvidek)),
strada Dunării (Donau-Gasse).

Recomandă în binevoitoare atențiune a prea onoraților Domni preoți și comune bisericești magazinul său bogat de reevizite bisericești, ca

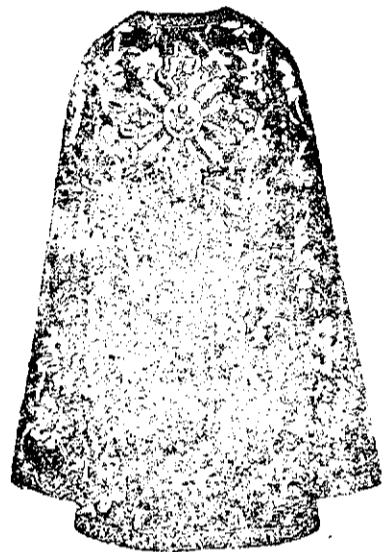
feloane, steaguri, cruci, ripide, candelă, cadelnite, baldahine și icoane sante.

Posedăm cel mai mare depozit în obiecte bisericești, și cu prețurile cele mai ieftine

Mare atelier pentru pregătirea de iconostase, tronuri, străni, amvoane, sfesnice dela simple până la cele mai scumpe.

Institut de auritură artistică pentru auritura de iconostase, tronuri, cadre și tot felul de ornamentică bisericească, cu prețurile cele mai avantajoase.

La cerere catalog ilustrat se trimite gratuit.

Grósz Nagy Ferencz, farmacist

DEBRECEZEN, str. Șaș nr. 8.

farmacia „Arany egyszervu“.

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine vooește să scape de ori ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Király Balzsam

al cărui efect vindecător recunoscut și de medici.

1 sticlă mare 2 cor. 65 fil. cu îndrumare. 3 sticle mari 6 cor. 65 fil. cu îndrumare, porto franco cu rambursă.

Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament.

Numai există reumă!

MUSTAȚA E FRUMOASĂ!

dacă întrebuițezi

POMADA HAJDUSÁG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătite din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimit numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Parfumuri de tot felul

cu 1, 2, și 3 cor. sticla.

MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PĂRULUI
în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înapreste părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., e de ajuns pe un an întreg,

Mare depozit de medicamente speciale din țară și streinătate, articole de lux, bandage etc. etc. etc.

CEL MAI SIGUR MIJLOC DE ÎNFRUMȘETARE e Crema de față Fáy-féle Arcz-Crém

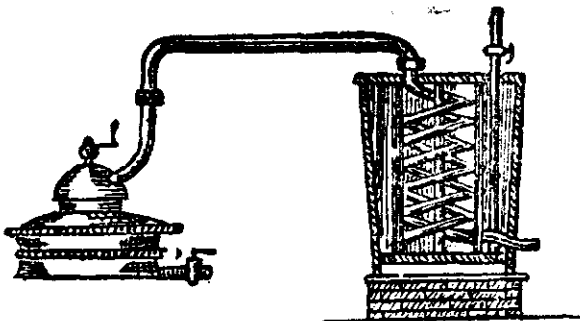
efectul e miraculos! Infrumșetiază, întinerește! Cel mai escelent mijloc contra pistruilor a petelor ficat și a tuturor necurățeniilor de față. Un borcan 1 coroană săpunul 1 coroană bucata.

Depozit princ. de exped. Grósz Nagy Ferencz, farm. Debreczen.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt
căldările

mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevetate, făcute după sistem propriu.

Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosperii. În totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momenten comanda mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mîna, cu prețul cel mai culant. Trimet franco prețuri curente ilu tritate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar
UJVIDEK, strada Iázár nr. 14.

Liferantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Bihor și Silágy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich József pregătitor de lumini de ceară
NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucata 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite pãrechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tãmãie din Egipt, prima 2-40 Cor. secunda 1-80 Cor. terlia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserică. Klgr. 96 fil. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o eșcut prompt, pachetare nu se compută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francoată.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Adjustat cu mini așcu putere electrică

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

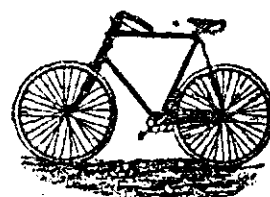
Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

NEMECSEK VINCZE Szeged

Valéria-tér (palatul de Goldschmiedt)

Au **biciclete** cele mai bine sosite fabricate.

Mă rog a-mi visita depositul, este isvorul cel mai bun de cumpărat în părțile constitutive și **gumi**, email luciu și nielatură cu preț moderat, **mașini de cusut SENER** și mașini pentru măiestri. În atelierul meu mechanic fac tot felul de articli de bransa aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de brodat, utensilii artistice pentru ingineri și medici, lucruri de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă și orice fel de transformări.

Se pot cere și solviri în rate.

Első szegedi len-áru damast és műszövöde

Csecs Mihály
SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sala proprie de in și damast precum: **covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat.** Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajutor după plac.

Prețuri moderate, serviciu p ompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Weiszfeiler Sándor, blănar de lux.

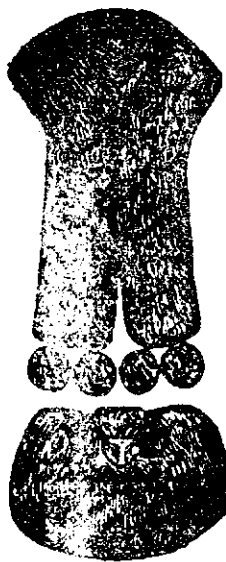
Brassó, str. Kapu nr. 46.

Prăvălie exclusivă de blănuri preparate proprii în mic și mare.

Ține în magazin: Boauri (manșoane, manșete, bunzi, saci de picioare, paltoane scurte, căuist de pele și de stofă asortiment bogat.

— Se primesc comande, transformări, și reparaturi. — Comandele din provincie se săvârșesc repede și prompt.

Bunzi de călătorit sau de picioare, ile dau împrumut; blănille cumpărate la mine se curăță gratuit.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Piane Harmonice

în prețul de fabrică se pot căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în loc sau în provincie o săvârșește prompt.

Cel mai mare magazin de pianine în Ardeal
TRISKA J.
KOLOZSVAR
Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

In atențiunea oamenilor străduitori!

Firma T. Szücs és társa Nagyváradon, Füzési-fatelep 3.

recomandă mașinările de mână în formă nouă și practice pentru fabricarea olanelor de ciment pentru acoperișe de casă se pot fabrica cu acesată mașină din amestec de ciment și năsip, țigle solide pentru acoperișe, prin cari în ținuturi năsipose sau de pe lângă riuri năsipose, cu un capital mic se poate asigura un venit mare. Pentru fabricare în stil mai mare, cu plăcere ne ducem ca tovarăși cu mașinile noastre.

Arhitecții și domeniile și-le pot face în propria lor regie, fiindcă amșinile sunt portative și se pot instala ori unde.

Rugăm interesul publicului! și să binevoiască a cere informații personal sau în scris, dela firma de sus, unde se poate vedea modul de fabricare, țiglele gata și cum se construiește din ele coperișul.

La comandă ne rugăm să Vă provocăți la acest ziar.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI		FOI PERIODICE
INVITĂRI BILETE DE LOGODNĂ după dorință și în culori BILANȚURI ANUNȚURI FUNEBRALE	● Tot felul de lucrări tipografice ● atingătoare de această branșă	PROGRAME BILETE DE CUNUNIE dupa dorința și în culori ADRESE BILETE DE ÎNTRARE
„TRIBUNA” ARAD Str. Deák Ferencz nr. 20		
PREȚ-CURRENTURI în col-ee număr NOTE STATUTE • LIBELE CIRCULARE	● Diferite tipăriri pentru bănci ●	CĂRȚI DE VISITĂ diferite formate MENU PLICURI CU FIRMA OBLIGAȚIUNI
Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.		
CĂRȚI în COMISIUNI	<i>Prețuri moderate!</i>	EDITURĂ PROPRIE